

ACC. NR M. 8788 : 1-14.

Landskap: *Skåne*

Upptecknat av: *Yngve Lindberg*

Härad: *Diverse*

Adress:

Socken: *"*

Berättat av: *konon Kjalar*

Uppteckningsår: *1941 ; (inkl. 1942)*

Född år *1902* i *Woddinge by, öst*

LUNDS UNIV.
FOLKMINNES-
ARKIV

Gamla jul seder.

(fr. Hammehögs sn. - Ingelstads hd)

Tölånga sn. - Färs hd.

Everlövs sn. - Torna hd

St. Herrestads sn. - Herrestads hd.

(Esarps sn. - Bava hd.)

L. u. F. 34.

ägn till om det ju många bondhem som hade flera
stycken sibiriska, och om de kallade för "Jugoslaviska"
för till de talas om en gammal kvinna som följt
kallade aldrig för annat än "Eua i byn" men tack
Eua Andersson och hade en son vid i Alberto Cruys men
fem brukade ändå till sin död omkring 1930, att
sätta två stora sibiriska på bordet i vilket den
härdes till. Det var två folk som var klubb och
offre behag där. Men som var mycket mycket om det
sedan ^{pojarna} som på bordet slutligen. och började på
Trettondedagen.

Det låg om det berättas för många av sedan att det
var två gamla bröder som hade en gård i Frotte lund
men själva och om de ville ha ju blivit att de hade
2 stycken stora gamla sibiriska som stod för
supperbordet till vardags med dricka i.

Det var en kappa från Svåra, Skånska Puffregn. Som
om på manna i de kafferna, som som var till
dessa två gamla männen fick vi säga på dessa
klubb. Och alla kända till en av kvinnan
som fick 50 kr. Men Gullmars försyftelse var stor.
Den var en brödena och det var all den som bröden var
från deras mors sista och de andra påse på den. Och hade
stätt på bordet med dricka i och om de mindes om två
om de kända om i längd de levde. Detta var omkring 1912.

Någon detta sista fulla kända vittnen ramma för
fjerdagsdekorationer, men det kunde ha varit något
litt fel på den om en annan tid om dess tradition
och lägesätt.

Om till den anviades det ju offret några gånger med
fjerdags dek. see kvint. Elen till omvisning några
fantasi historier med gus. gravis kända och det om några.
Om vi vil den om det ämnen till till till till
på fjerdags. I äldre tider om det var "Sulfaded"
med alla om läkerboken av kort fläk. och
fylta. rullkorv om för. leverkorv om. Som

utbyrde omildpunkter. Denna baladen om min mor
de accepterade i hennes hem, och vi var i de flesta bondhus.
Namnen på dessa var omnia lilla i frekvens, och kallades
på Palmenspröd. Falismanpröd, Palmadpröd, Sulpspröd, och Pöjdspröd.
och var ute på som hade varit ganska många gånger att det är det
rätt, om de två första är väl omgärade till försäkring.
På den är jag ägare till Sol. ändamålet är två och ett an
lera på präst. det senare, om vi inte till omgående avslutar.
men jag står benämnt på att visa om det.

8) Denna brukades på aldrig någon middag på Juleafton.
ti det var väl en sed om gämt om korn, och det
afes inte den dag, dag är. Jag var min mor.
att acceptera "Mogebrot" och middagsfäder. Det var
på stort brot som doggades i stort fläskspäd.
Denna doggades på aldrig om brodet i någon ganska
afes om min som skummade det sekulära gädet utom
i en lerväl som som kallades för en "Kaus" det
var en mindre ~~lerväl~~ skal inte är om en el på.
På hade de varit i hennes hem, och den ^{sedan} fick förbräta
till i murvande tid. Och om det var att de inte
högde om det så brukades den något annat afes de
fick om tråna att gå "helt på hett"

Sulpspröden användes hemma och på jag kan om min
de användes i min om min hem och. Det var gräsgröden
eller som den kallades "Pöjdspröd". Det liknelsen är
på rätt slående, att den två rummanhållande brokade
fiskholvor liknar en pöjdel.

Risgröden var väl också en accepterad förhållande
omträtt till jul. Det brukades aldrig hemma.
Denna köptes gröden accepterad mycket på. På den är jag
inte så fiskpröd i den tiden. Men om min om min om
på vilken hem att gröden skulle vara på om min
kunde skära den i skivor när den kallades. För om de
att de fick de accepterad om min om de hem om
eller fick något örende, så fick det på om de,
(kallades

fyfri omi pers onliza del har my ändrat
 lile på fätsederna i mitt hus. Det första på
 numera endast en stor. och på sedan omi omrörens
 död 1933. Och det har my kommit lile mera
 gammelmordigt över det om omn om på rigr.

Fjär är på mycket intressant om gammal
 allmogskultur och har varit det sedan omi yngre
 år. På började redan om det om uträmla på
 gamla allmogesaker. Men har om en lita stuga
 som är i rätt blygsamma format. På fjär är
 1935, då den gamla gården benämnd
 "Metta Buzzens gård" ombalad år 1587, reser på
 Sk. Lagbladets färdigt Östergatan 11 omn.

Material där trämmen, putta, leyt, golvet, om. om.
 Och lät om cygnis det komma på Källvid N:o 11
 Riddinge Örn. Den stuga är inredt och
 smitlerad med gamla allmogemöbler.

Den stuga har sedan omi jul pyntats och klädt
 om gammal julstuga. Med på raggarna gamla
 slädrätter. Kärl och några på omi fjärd i byggnad
 pård, omi kaputerna om videt, omi gamla ställen
 med "trä" på sedan omi omrörens omi tid. Lådet
 omi leuckem omi leuckat, och omi omi sypögn
 omi ligan om omi om viltet skuren dricks.

Och då tagis fram de vackraste apdymen och utlagymen
 och länslen fram, med på pyntad, omi omi på
 att fjärd omi skall lyfta. Och all det omi skall på
 omi i den omi lät, på omi den gamla tron.

Nå omi den gamla riktiga griden omi behaglig
 värme, och doften omi omi på gruset. Landet
 omi videt omi omi omi. Omi omi omi omi
 omi andra luktens omi omi. På omi och
 andakt på omi omi omi på omi. Och omi omi
 omi omi omi omi omi i fjärd omi omi, omi omi
 omi omi omi omi omi omi omi omi omi
 omi omi omi omi omi omi omi omi omi omi

M. 8788: 11.

Frelagsutdelning i mitt ~~namn~~ ha jag
 varit och mycket till. Det har varit först
 på de rista ören, men några fästmitte ha det
 inte funnits. Men både ofta talas om
 Goenisser, som skulle funnits här i
 trakten. Det om jag en gård som heter
 Åron Fuglund i Riddinge församling.
 Det om där jag ful si "Om Jins Pals".
 Om stod i skriften om kotte beredning
 om om hade inte haft några "Påsejunga"
 utan hade tagit några gjuter och ett fri
 korvarna. Bäst om om där de
 passande kille med korvarna; om det
 det om liker gräklädut om om med två
 om om, som det kullvid berome de till
 om i kille. Och uttraste de:
 "Omied ha ja set i omia der. Pöto
 Ora" ha jag set dryar i azer try
 om jingn. i dytt om skan by jingn
 om sinner ~~fast~~ pynta ha ja der set.
 Om si om om om ha två öger

Men det skulle vara en jämställning alltså
sedan skulle också gå i korvorna.

Ni då kunde inte svara på den.

Den gamla ställe och präst berättas
det kom en känd historiker omkring 1860
en liten profet och också gäst

Jens Klutson och hans hustru som varit
uppriktiga sedan antogade vill att det strol
en liten profet med en pleyer på axeln
men profeten var inte så som den pleyer
utifrån han liknade ändå den efter sig.

Han frågade då om han kunde
få plats som friskemane.

Jens Klutson svarade då: "Någ, du
och jag inte vi ska som pleyer, som tror
du att du kan följa." Men då väntade
profeten vid dörrarna ni all nädde ändå
någon till loftet. Då blev mamman
rädd, ~~och~~ ^{och} han ville veta han kom.

Han gick då berättas det till sin fru
och där var de båda aldrig gå ifrån.

Men Jens Klutson blev till slut röstlös
medan närståendet fick veta hans
god. och väntade sig då, och till
slut var det bara bänning längs kross
av gäddor och Jens Klutson dog alltså
omkring 1911

1) Enthusiasterna har på annat sätt som
 sitts fånga på ring del om 1922
 som om vi berör för släktingar till
 omring i Slottet N:o 8 Tolungens rökkan
 då om då någon som berättade om en
 "bränneskugga" om om döden och om
 försämma. Om den del gräddes då all för tag
 på honom eller henne. För de skulle på
 praktiska. i detta fall lyckades de inte,
 så lyckades ibland att fånga en
 gräspan. Skriv en liten lagom om
 några skänksamma ord. att ibland smått
 spjorda, så fästes pyppenslaggen om fjäders
 ten och vi släppte fjädet om i slagen.
 Och stände till en hel viltvalla med
 till flaxande. Om om det blev att den
 friskrände skakam flög på lampen
 eller hur om det skedade.

11) In det är inte mycket på omring om några lek
 "Lilla muddar", "Lamma, Lamma ringen skulle det gott
 ett ord". Paralleler, Blindlocke om fl. omring
 på från om budom.

12)

Demma har det aescid vats lys i
 frustene hie julotkan i lys i ranyi
 frusterkalva. Sa gjordes det i omi tidigste
 larudom i omi fröelsely Röttdinge.
 Detta minns jag från sedan jag var 4.5 år
 gammal. Det jag är född 1902.

Vi brukade alla bruka en omi av berrika
 julotkan först för till "Ligstau" som
 omi mamma aescid omde. Kiepet är ju det samma
 som gravstället. Det hade omde en tygt
 hälsning till våra döda minna vi gick
 om i kyrkan. Detta är det enda som jag
 vet hemifrån. För i äldre tider om det ju kyrkelysning
 om de det är vilken frid häud vaka.

Ja det är minnsamma omk vi länge om det
 aussägs ominderindigt att ge sig ut om döden
 juldagen. Både omi omi omi. Vidde
 jag ofta omi de säga några om fövrid
 sig ut. Kan de inte häls sig hem
 gjutvaste juldagen utan är inte ett stycke
 viking.

K O N K R E T A J U L S E D E R.

Då man tidigare samlat uppgifter rörande jultraditioner har frågeställningen vanligen varit: Hur brukade man förr göra? Vilka julseder har Ni hört talas om i Er trakt? Svaren på dessa frågor ha visserligen givit upplysning om åtskilliga gamla jultraditioner. Men den säger för litet om vilka samhällslager som tillämpat dem och ger dessutom för litet inblick i traditionens liv och utveckling och vilka omständigheter det är som påverkat traditionen.

Det har visat sig nödvändigt att därför fråga sagesmännen mera personligt om de sedvänjor som tillämpas i hans el. hennes hem just i nutiden - naturligtvis också jämförda med vad han eller hon minnes från sina respektive barndomshem och om de förändringar som vid olika tillfällen och av olika skäl inträtt. Då en ny familj bildas så kommer frågan från vilket hem - hustruns el. mannens - kommer de olika julsedvänjorna. Vilka omständigheter ha verkat förändrande i en eller annan riktning t.ex. olika personlig smak, barnens önskningar, tidsförhållanden t.ex. kristidsbestämmelser o.dyl.

Vi be Eder alltså redogöra för allt det traditionella i julfirningar i Edert eget hem och till ledning ge vi här några frågor:

För beledsagande fotografier äro vi naturligtvis tacksamma såsom bilder av julgranar, arrangemang med julbordet, speciella julbröd, utklädningsupptåg m.m.

Då vi fråga om dessa i Ert hem förekommande julsedvänjor äro vi naturligtvis också tacksamma för vad uppgifter Ni kan skaffa från andra familjer och utvecklingen och förändringarna av deras julseder.

- 1) Firas Advent på särskilt sätt (t.ex. med ljuständning)? Sedan hur länge?
- 2) Firas Lucia i Er familj? Hur har seden kommit in i familjen? Genom familjeförbindelser, böcker, tidningar, föreningar?
- 3) Vilka särskilda sedvänjor har eller hade Ni i Er familj angående julstök, slakt, bak, brygd, ljusstöpning, julved, julbad, juloppköp på t.ex. julmarknader eller stadsresor?
- 4) Vilka sedvänjor har Ni angående husets eller gårdens utsmyckning med t.ex. uppsättande av kärvar till fåglarna (var placerades dessa?) granar och enrisbuskar och girlander?

- 5) Vilka särskilda julprydnader använder el. använde Ni inomhus? Voro de köpta eller hemmagjorda? - t.ex. halmsaker, julbonader, lingonrisgirlander, takfåglar, ljusstakar, äpplestakar m.m.
- 6) Vilka sedvänjor iakttagar Ni beträffande julgranen? Se bifogad speciell frågelist (H.C.17.)
- 7) När dukade el. dukar Ni julbordet? Använder Ni "julhögar", "julakaka", som skulle gömmas till våren, julost, särskilda bordsdekorationer för julen? Har Ni något julbord dukat som ett landskap med julkrubba eller dyl.
- 8) Vilken matordning har Ni för juldagarna? Vilka särskilda bestämmelser avvikande från det vardagliga tillämpas därvid? t.ex. dopp i grytan, lutfisk och gröt, grötrim. Använder Ni gamla eller nylagade grötrim? Tillämpas t.ex. en sådan bestämmelse som att man ej får äta av gröten förrän man rimmat? När använder Ni mandel (el. böna el. porslinsdocka) i gröten?
- 9) När tager julhelgen sin början? Läser Ni julevangeliet eller annat sådant hemma eller besöker Ni julbön i kyrkan?
- 10) Julklappsutdelningen: Utdelades julklapparna i Er familj av jultomte? Vem var det? När började jultomten användas i Er familj? Förekom att man "kastade julaknuta"? Har Ni själv som barn kastat julaknuta? Hur gick det till? Förekom julklappsrim?
- 11) Vilka särskilda jullekar använder Ni eller minns Ni från Er barndom? Beskriv några av dem! t.ex. gissningslekar med nötter, pantlösningslekar o.dyl.
- Dansar Ni kring julgranen? Hur går det därvid till?
- 12) Har el. hade Ni några särskilda sedvänjor rörande julottan? Sätter Ni ljus i fönstren?
- Tillämpar Ni några särskilda regler rörande juldagen t.ex. ej gå bort på besök?
- 13) Har Ni några särskilda regler för annandagen eller de övriga dagarna under helgen, nyårsafton, nyårsdagen, trettondeafton, trettondedagen, Knutsdagen, Kyndelsmässodagen. Vilken dag brukar Ni kalla "lille jul"? Vilken dag kallar Ni "lille julaf-ton?" Användes t.ex. Staffansupptåg, stjärngossar eller andra utklädningar eller dylikt?
- 14) Vad gör eller gjorde Ni under julen för tjänarna?.

I vad mån överensstämmer de julseder som Ni tillämpar i Er familj med dem som tillämpades i Edra föräldrahem?

Vilka julseder äro från makens och vilka från makans hem?

Vilka förändringar har Ni gjort i Edra julseder under den tid Ni kan minnas och på vilka grunder ha dessa gjorts? Är det t.ex. barnen som bett om vissa förändringar eller har Ni imiterat familjer som Ni umgås med. Eller har vissa sedvänjor bortlagts genom ekonomiska, estetiska eller religiösa skäl, familjeskäl, tidsomständigheter t.ex. kristidens brödkort och smörbrist.

d.19/12 1940.